Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Eduskunnan lakivaliokunta

LaV@eduskunta.fi

Viite Asiantuntijalausuntopyyntö Eduskunnan lakivaliokunnan kokoukseen 31.5.2018 asiana HE 16/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi teemana: Oikeusturva ja muutoksenhaku

Asia Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry:n lausunto

Viitaten asiantuntijalausuntopyyntöönne Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Vanhustyön keskusliitto kannattaa pääsääntöisesti valinnanvapauden lisäämistä järjestettäessä ikääntyneille ihmisille palveluja. Vanhustyön keskusliitto pitää erittäin tärkeänä vanhusten ja ikääntyneiden ihmisten oman äänen ja mielipiteen kuulemista ja huomioonottamista heille tarpeellisten palveluiden suhteen.

Varsinkin ne henkilöt, joilla on jatkuvaa ja laaja-alaista avun tai tuen taikka hoidon ja huolenpidon tarvetta saattavat tarvita huomattavaa tukea ja neuvontaa selvittääkseen valinnanvapauden tuomia mahdollisuuksia. Tällaiset hauraimmassa asemassa olevat vanhukset tarvitsevat myös riittävää tukea saadessaan näitä palveluita koskevia päätöksiä, joihin halutaan hakea muutosta.

- Ikääntyneiden ihmisten oikeusturvan toteutumiseksi heitä koskevat päätökset tulee antaa aina kirjallisesti sekä hyvin perusteltuina. Suullinen päätös ei ole riittävä.
- Päätöksensaajalle tulee tarvittaessa järjestää tukea ja ohjausta päätöksen sisällön läpikäyntiin sekä muutoksenhakuvaihtoehtojen selvittämiseksi.
- Muutoksenhakua koskevien ohjeiden; oikaisuvaatimusohjeiden sekä valitusosoituksen tulee olla selkeitä ja helposti ymmärrettäviä.
- Oikaisuvaatimusta koskevasta päätöksestä tulee olla valitusmahdollisuus.
- Oikaisuvaatimuksen tekemiseen tulee antaa riittävästi aikaa. Moni ikääntynyt ihminen, varsinkin hauraimmassa asemassa olevat vanhukset, tarvitsee tukea muutoksenhakumahdollisuuden käyttöön ja tällöin tulee varata riittävästi aikaa käydä saatua päätöstä läpi läheisten kanssa tai hankkia asiantuntija-apua tuekseen.
- Ikääntyneille ihmisille ja vanhuksille tulisi järjestää myös selkeää kirjallista ohjeistusta valinnanvapauslain 83 § mukaisten muutoksenhakumahdollisuuksien käyttämistä varten, erityisesti asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia koskevien päätösten muutoksenhaun osalta. Ikääntyneen henkilön

voi olla vaikea hahmottaa muutoksenhakupolkua sekä määräaikojen määräytymistä eri päätösten suhteen. Selkeää opastusta tarvitaan siihen, mikä muutoksenhakumahdollisuus on kulloinkin käytettävissä, maakuntalain mukainen maakuntavalitus, hallintolain mukainen hallintovalitus vai oikaisuvaatimus sekä voiko näistä päätöksistä valittaa edelleen ja millä perusteella. Muutoksenhakua koskevien määräaikojen tulisi myös olla helposti saatavissa selville.

Helsingissä, toukokuun 30 päivänä 2018

Vanhustyön keskusliitto –
Centralförbundet för de gamlas väl ry

Anni Lausvaara
toiminnanjohtaja

Marjut Vuorela
lakimies